

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално - културна сфера)“

Автор на дисертационния труд: Мариела Василева Богданова, редовен докторант към катедра „Икономика“, Стопански факултет, Югозападен университет, Благоевград

Тема на дисертационния труд: Социални иновации за включване на уязвими групи в пазара на труда

Член на научното жури: проф. д-р Зорница Димова Стоянова, Университет за национално и световно стопанство, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и управление (Аграрен и екологичен мениджмънт), назначена за член на научното жури със заповед на Ректора на Югозападен университет № 902 / от 7.06. 2023 г.

I. Спазване на процедурата

Представените материали и документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав в Югозападен университет, Благоевград. Представената документация отразява спазването на всички административни процедури, свързани с докторантурата.

II. Кратки биографични данни за докторанта

Мариела Богданова се е обучавала по докторска програма към катедра Икономика, на Стопански факултет на ЮЗУ, Благоевград по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално - културна сфера)“, професионално направление 3.8. Икономика. Обучението е осъществено в редовна форма. Докторант Богданова получава магистърската си степен по Българска филология през 1996 година в ЮЗУ „Н. Рилски“, Благоевград. От 1999 г. до момента, Мариела Богданова има богат професионален опит като журналист (1999 – 2007 година), регионален мениджър „Маркетинг и реклама“ към Дарик радио АД, Благоевград (2007 – 2012 година), Управител на БГ РЕГИОНИ ООД, Благоевград (2013 – 2015 година), Директор на Дирекция ”Биоразнообразие, планове, програми и проекти към Дирекция НП „РИЛА“, Благоевград (2015 – 2016 година) и от 2016 година до момента отново е Управител на БГ РЕГИОНИ ООД, Благоевград. Много добро впечатление прави

активното участие на докторантката в обучения, комисии, консултативни групи и семинари.

III. Общо представяне на дисертационния труд и оценка на знанията и степента на познаване на темата

Дисертационният труд се състои от 167 стандартни страници. Той има следната структура: Въведение, Три глави, Заключение, Списък на използваната литература, Приложения. В използваната литература, представена в края на дисертационния труд са включени 132 източника на български, английски и руски език. Дисертационният труд е добре илюстриран с 13 таблици, 8 схеми, 52 диаграми и 2 графики.

Теза на дисертационния труд е, че „Пазарът на труда трябва да реагира по-добре и по-бързо на икономическите и социални промени, без да се прави компромис с основната роля на бизнеса, която е създаването на работни места „. За доказване на тезата са формулирани две подтези. Целта на изследването е установяване на ролята и значението на социалните иновации при постигането на по-бърз преход от състояние на безработица към заетост при групите в неравностойно положение на пазара на труда.

Първа глава, озаглавена Същност на иновациите и пазара на труда съдържа 4 параграфа и е изградена на базата на разнообразни теоретични основи. Докторант Богданова умело представя същността на иновацията, иновационната система и иновационните подходи, като обръща специално внимание на социалните иновации и перспективите пред социалните иновации и социалните предприятия. В края на главата са направени логични обобщени изводи.

Като логично продължение във втора глава се акцентира на социалните иновации като модел за включваща заетост при лица с увреждане. Тази част на разработката съдържа пет параграфа. Разгледани са институционалните аспекти и политиките за подкрепа на заетостта. Особено внимание е обърнато на бариерите и предизвикателствата пред наемането на хора с увреждане. Висока оценка заслужава частта с описанието на приложения модел на програма за развитие на трудови умения при лица с психични разстройства и интелектуални затруднения. Много добро впечатление прави онагледяването на данните чрез таблици и фигури.

Трета глава с наименование „Практическо приложение на социалните иновации“ съдържа практико-приложната част на изследването. Интерес представляват представените резултатите от апробиран модел на програма, както и резултатите от приложен модел на иновативна система за обучение на социални предприемачи.

IV. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на дисертационния труд

Съгласна съм с представените научни приноси от докторантката, като с особена значимост могат да се определят следните:

- ✓ Доразвити са теоретичните основи на социалните иновации като модел за

включваща заетост при лица с увреждане.

✓ Представен е детайлен анализ на бариерите пред наемането на хора с увреждане и предизвикателства пред заетостта на хората с увреждане, като се доказва необходимостта от програми за обучение на тези уязвими групи с цел адаптирането им към пазара на труда.

✓ Разработен и апробиран е практико-приложен модел на програма за адаптивни и трудови умения при лица с психични и интелектуални затруднения с фокус развитието на умения и трудови навици.

✓ Представен и приложен е модел на иновативна система за обучение на социални предприемачи.

Авторефератът коректно отразява съдържанието на дисертационния труд, като съдържа необходимата логическа последователност. Текстовете на други автори, които са използвани в разработката са коректно цитирани. Докторант Богданова е представила четири статии, публикувани в списания. Три от тях са на английски език и една е на български, публикувана в списанието на Пирински книжовни листи. Публикациите са реализирани в периода 2020 – 2022 година и са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

V. Критични бележки и препоръки

Към докторант Богданова имам препоръка проведеното изследване и научните резултатите от дисертацията да бъдат оформени като монографичен труд на базата на дисертационен труд, като поставените в дисертацията идеи да бъдат доразвити.

VI. Заключение

Дисертационният труд на Мариела Богданова представлява самостоятелно изследване на важен и актуален проблем, разработен задълбочено и съдържащ всички необходими приноси за изисканата степен. Той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научна степен и за заемане на академични длъжности в ЮЗУ, Благоевград.

На базата на представените аргументи, оценявам положително разработката и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално - културна сфера)“ на Мариела Василева Богданова.

19.06.2023

Член на журито:

/проф. д-р Зорница Стоянова/

STATEMENT

of a PhD thesis for awarding the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction 3.8 "Economics", scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (social - cultural sphere)"

Author of the PhD thesis: Mariela Vasileva Bogdanova, full-time PhD student at the Department of Economics, Faculty of Economics, Southwestern University, Blagoevgrad

Topic of the PhD thesis: Social innovations for the inclusion of vulnerable groups in the labor market

Member of the scientific jury: prof. dr. Zornitsa Dimova Stoyanova, University of National and World Economy, the field of higher education 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction 3.8. Economics, scientific specialty Economics and Management (Agrarian and Environmental Management), appointed as a member of the scientific jury by order of the Rector of Southwestern University № 902 / dated 7.06. 2023

I. Compliance with the Procedure

The presented materials and documents meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, Regulations for its application and the Regulations for development of the academic staff in at Southwestern University, Blagoevgrad. The submitted documentation meets all the administrative procedures related to PhD studies.

III. Brief biographical data of the PhD student

Mariela Bogdanova was educated in a PhD program at the Department of Economics, at the Faculty of Economics of Southwestern university, Blagoevgrad, scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (social-cultural sphere)", professional direction 3.8. Economy. The education was carried out in full-time form. PhD student Bogdanova received her master's degree in Bulgarian philology in 1996 at the Southwestern university "N. Rilski", Blagoevgrad. From 1999 till now, Mariela Bogdanova has extensive professional experience as a journalist (1999 - 2007), regional manager of "Marketing and Advertising" at Darik Radio JSC, Blagoevgrad (2007 - 2012), Manager of BG REGIONS Ltd, Blagoevgrad (2013 - 2015), Director of the "Biodiversity, Plans, Programs and Projects Directorate" at the "RILA" National Park Directorate, Blagoevgrad (2015 - 2016) and from 2016 till now she works also as manager in BG REGIONS Ltd, Blagoevgrad. The active

participation of the PhD student in trainings, committees, advisory groups and seminars makes a very good impression.

III. General presentation of the PhD thesis and assessment of knowledge and degree of knowledge of the topic

The PhD thesis consists of 167 standard pages. It has the following structure: Introduction, Three Chapters, Conclusion, List of References, Appendices. In the used literature, presented at the end of the PhD thesis, 132 sources in Bulgarian, English and Russian language are included. The thesis is well illustrated with 13 tables, 8 schemes, 52 diagrams and 2 graphs. The thesis of the work is that "The labor market must respond better and faster to economic and social changes without compromising the main role of business, which is job creation". Two micro theses are formulated to prove the main thesis. The aim of the PhD thesis is to establish the role and importance of social innovations in achieving a faster transition from unemployment to employment among disadvantaged groups in the labor market.

The first chapter, entitled "The nature of innovation and the labor market" contains 4 paragraphs and is built on a variety of theoretical foundations. PhD student Bogdanova skillfully presents the essence of innovation, the innovation system and innovation approaches, paying special attention to social innovations and the prospects for social innovations and social enterprises. Logically, at the end of the chapter are made general conclusions.

As a logical continuation of the first chapter, the second one focuses on social innovations as a model for inclusive employment for persons with disabilities. This part of the thesis contains five paragraphs. Institutional aspects and employment support policies are examined. Special attention is paid to the barriers and challenges to the employment of people with disabilities. The part with the description of the applied model of a program for the development of labor skills for persons with mental disorders and intellectual disabilities deserves a high assessment. The presentation of the data through tables and figures makes a very good impression.

The third chapter entitled "Practical application of social innovations" contains the practical-applied part of the study. Of interest are the presented results of an approved program model, as well as the results of an applied model of an innovative system for training social entrepreneurs.

IV. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the PhD thesis

I agree with the scientific contributions presented by the PhD student, and the following can be identified as particularly important:

- ✓ The theoretical foundations of social innovation as a model for inclusive employment for persons with disabilities have been further developed.
- ✓ A detailed analysis of the barriers and challenges to the employment of people with disabilities is presented, proving the need for training programs for these vulnerable groups in

order to adapt them to the labor market.

✓ A practical-applied model of a program for adaptive and labor skills for persons with mental and intellectual disabilities was developed and tested, with a focus on the development of skills and labor habits.

✓ A model of an innovative training system for social entrepreneurs was presented and implemented.

The abstract correctly reflects the content of the dissertation, containing the necessary logical sequence. The texts of other authors, which are used in the PhD thesis, are correctly cited. PhD student Bogdanova has presented four articles published in scientific journals. Three of them are in English and one is in Bulgarian, published in the magazine of Pirin book lists. The publications were realized in the period 2020-2022 and are directly related to the topic of the PhD thesis.

V. Critical notes and recommendations

I have a recommendation to PhD student Bogdanova, that the conducted research and the scientific results of the PhD thesis to be formed as a monographic work based on the dissertation work, and the ideas put in the PhD thesis to be further developed.

VI. Conclusion

Mariela Bogdanova's PhD thesis is an independent study of a current problem, developed in depth and containing all the necessary contributions for the required degree. It meets the requirements of LDASRB and the regulation for the implementation of the Law in Southwestern university, Blagoevgrad.

On the basis of the presented arguments, I evaluate positively the PhD thesis and propose to the respected members of the Scientific Jury to take a decision to give the educational and scientific degree "doctor" in the doctoral program "Organization and management outside the sphere of material production (social-cultural sphere)" to Mariela Vasileva Bogdanova.

19.06.2023

Member of the scientific jury:

/ prof. dr. Zornitsa Stoyanova /